

УДК 378.016:376

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ДО РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Долинний Ю.О., к. пед. н., доцент,
докторант кафедри педагогіки і методики технологічної освіти
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Формування готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями залежить від якісного засвоєння знань студентами про психічний і фізичний розвиток дитини; її психофізичного стану під час захворювання; від можливих відхилень у розвитку дитини з урахуванням кожної патології; від особистої схильності дитини з обмеженими можливостями до реабілітаційного процесу; від умінь застосовувати реабілітаційні, фізкультурно-оздоровчі й такі заходи, що сприяють збереженню здоров'я; від вміння розробляти і вдосконалювати реабілітаційні програми, спрямовані на підвищення рівня здоров'я і якості життя дитини з обмеженими фізичними можливостями. У статті представлено зміст професійно-особистісного, особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, функціонального рівнів підготовки, з яких формується готовність майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Ключові слова: *готовність, фахівці, фізичне виховання, реабілітаційна робота, діти, обмежені фізичні можливості.*

Формирование готовности будущих специалистов по физическому воспитанию и спорту к реабилитационной работе с детьми с ограниченными физическими возможностями зависит от качественного усвоения знаний студентами о психическом и физическом развитии ребенка; его психофизического состояния во время заболевания; от возможных отклонений в развитии ребенка с учетом каждой патологии; от склонностей ребенка с ограниченными возможностями к реабилитационному процессу; от умений применять реабилитационные, физкультурно-оздоровительные, здоровьесберегающие технологии; от умения разрабатывать и совершенствовать реабилитационные программы, направленные на повышение уровня здоровья и качества жизни детей с ограниченными физическими возможностями. В статье представлено содержание профессионально-личностного, личностно-ориентированного, компетентностного, деятельного, функционального уровней подготовки, из которых формируется готовность будущих специалистов по физическому воспитанию и спорту к реабилитационной работе с детьми с ограниченными физическими возможностями.

Ключевые слова: *состояние, подготовка, реабилитация, специалисты, физическое воспитание, дети, ограниченные физические возможности.*

Dolynnyi Yu.O. FORMING OF READINESS OF FUTURE SPECIALISTS ON PHYSICAL EDUCATION OF SPORT I TO REHABILITATION WORK WITH CHILDREN WITH THE LIMITED PHYSICAL POSSIBILITIES

Forming of readiness of future specialists on physical education and sport to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities depends on the high-quality mastering of knowledge's students about psychical and physical development of child of it the psychic-fizichni state during a disease; possibilities of rejections in development of child taking into account every pathology; personal inclination of child with the limited possibilities to the rehabilitation process; abilities to apply a rehabilitation, athletic-health-improvement, zdorov'yazberigayuchi measures; ability to develop and perfect the rehabilitation programs, directed on the increase of health and quality of life of child level with the limited physical possibilities. In the article maintenance is presented professionally personality, personality oriented, kompetentnisnogo, diyal'nisnogo, functional level of preparation from which formed readiness of future specialists on physical education and sport to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities.

Key words: *readiness, specialists, physical education, rehabilitation work, to put, physical possibilities are limited.*

Постановка проблеми. Здоров'я населення України в останнє десятиліття має стійку тенденцію до погіршення. В останні роки значно зростає кількість дітей з обмеженими фізичними можливостями, які впродовж усього життя потребують державної допомоги.

Актуальність дослідження зумовлена ще й тим, що під час переходу до постіндустріального етапу суспільного розвитку в інформаційну епоху інтенсивність науково-технічного прогресу є справжнім випробуванням для біологічних, адаптаційних, соціальних й інших аспектів буття сучасної людини.

Сучасний соціум потребує висококваліфікованих фахівців із фізичного виховання і спорту для реабілітаційної роботи з людьми з обмеженими фізичними можливостями за спеціальностями «Бакалавр із фізичної терапії, ерготерапії, фахівець із фізичної реабілітації. Вчитель фізичної культури» та «Магістр з охорон здоров'я. Фахівець із фізичної реабілітації. Викладач фізичної культури». На це вказує й цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації», де йдеться про потребу використання кадрового потенціалу в оздоровчій сфері. Підвищення якості підготовки спеціалістів із фізичного виховання і спорту до фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації дітей з обмеженими фізичними можливостями через впровадження сучасних наукових досягнень сприяє розвитку цієї галузі [5, с. 21–26].

Життєвий досвід, практика фізичного виховання та спорту сприяють комплексному вирішенню проблеми реабілітації дітей з обмеженими фізичними можливостями, освіти, виховання, формуванню позитивного морального та психофізичного клімату в суспільстві.

Актуальною проблемою сучасної педагогічної теорії і практики є процеси професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями у вищій школі. Підвищена увага до цього питання багатьох педагогів, психологів, соціологів зумовлена тим, що діти з обмеженими фізичними можливостями в сучасному демократичному суспільстві не мають права залишатися на узбіччі соціально-культурних процесів, системи людських взаємин і цінностей. Ці діти мають такі ж права, як і здорові: їм необхідно повноцінно навчатися, отримувати загальну освіту і в майбутньому приносити користь суспільству та державі.

Процес становлення нашої держави, демократичний розвиток суспільства, соціальна політика України вимагає переходу до нового типу гуманістично-інноваційної фізкультурної освіти, яка здійснюється на основі впровадження нового змісту, форм, методів навчання, підвищення якості професійної підготовки, розвитку професійно значущих якостей майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту, що відповідають вимогам сучасної реабілітаційної роботи з дітьми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичний аналіз наукових джерел дозволив вивчити значний досвід із теорії та практики професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання та спор-

ту у вищій школі. Зокрема, такі її аспекти: професійна підготовка майбутніх фахівців (Ю.Д. Бойчук, О.А. Дубасенюк, М.Б. Євтух, В.І. Наумчук, В.В. Ягупов та інші); професійна підготовка майбутніх фахівців із фізичного виховання та спорту (Т.М. Бугеря, Л.Б. Волошко, А.М. Герцик, М.В. Дутчак, Р.П. Карпюк, Т.Ю. Круцевич, Р.В. Клопов, А.П. Конох, О.С. Куц, В.М. Платонов, Є.Н. Приступа, Л.П. Сущенко, О.В. Тимошенко, Б.М. Шиян, Ю.М. Шкретій); реалізація принципу неперервності професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (С.У. Гончаренко, І.А. Зязюн, С.О. Сисоєва, В.О. Кукса, Л.П. Сущенко й інші).

Останнім часом соціально-педагогічну проблему підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання та спорту щодо реабілітаційної роботи вивчали в дисертаційних дослідженнях Л.П. Сущенко («Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах»), Н.О. Белікова («Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації до здоров'язберезувальної діяльності»), Р.В. Клопов («Теорія і практика професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням інформаційних технологій»), В.О. Кукса («Професійна підготовка фахівців із фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах»), В.В. Тесленко («Теорія і практика соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями в промисловому регіоні»), проте проблема професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання та спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями не була предметом дослідження.

Постановка завдання. Мета статті – розглянути зміст професійно-особистісного, особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, функціонального рівнів підготовки, з яких формується готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підготовка майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями у вищих навчальних закладах спрямована на отримання знань про відхилення в розвитку дитини з урахуванням кожної патології, її психофізичного стану під час захворювання, особистості та схильності дитини з обмеженими можли-

востями до реабілітаційного процесу, про психофізичні вади дітей з обмеженнями в розвитку, про застосування реабілітаційних, фізкультурно-оздоровчих і таких, що сприяють збереженню здоров'я, заходів на високому професійному рівні, розроблення і вдосконалення реабілітаційних програм, спрямованих на підвищення рівня здоров'я і якості життя дітей з обмеженими фізичними можливостями, здатності контролювати і керувати процесом реабілітації [11, с. 63].

Такий напрям роботи в професійній підготовці фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» формує готовність майбутніх фахівців до професійної діяльності.

Формування готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями залежить від якісного засвоєння студентами знань про психічний і фізичний розвиток дитини, її психофізичний стан під час захворювання; про можливі відхилення в розвитку дитини з урахуванням кожної патології; про схильність дитини з обмеженими можливостями до реабілітаційного процесу; від умінь застосовувати реабілітаційні, фізкультурно-оздоровчі, здоров'язбережні заходи; розробляти і вдосконалювати реабілітаційні програми, спрямовані на підвищення рівня здоров'я і якості життя дітей з обмеженими фізичними можливостями [9, с. 64].

Формування готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями складається із двох рівнів вищої освіти: підготовки бакалавра кваліфікації «Бакалавр із фізичної терапії, ерготерапії, фахівець із фізичної реабілітації. Вчитель фізичної культури» (4 роки навчання) та підготовки магістра кваліфікації «Магістр з охорони здоров'я. Фахівець із фізичної реабілітації. Викладач фізичної культури» (1,5 роки навчання) [8, с. 7].

Програма підготовки бакалавра з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями складається з навчальних дисциплін циклу загальної підготовки та фахового (професійно-практичного) циклу.

Цикл загальної підготовки містить у своїй основі «Нормативні навчальні дисципліни», «Вибіркові навчальні дисципліни (за вибором навчального закладу)», «Вибіркові навчальні дисципліни (за вибором студента)».

Фаховий (професійно-практичний) цикл підготовки бакалавра з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи

з дітьми з обмеженими фізичними можливостями містить у своїй основі «Нормативні навчальні дисципліни», «Вибіркові навчальні дисципліни (за вибором навчального закладу)», «Вибіркові навчальні дисципліни (за вибором студента)» [8, с. 8].

Формування готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями поряд із вивченням основ анатомії, фізіології дитини потребує ще й знання етіології, патогенезу, клініки різних захворювань. Робочі програми передбачають обов'язкове оволодіння різними методами лікування та відновлення здоров'я, зокрема й підготовку майбутнього фахівця з фізичної реабілітації в галузі фізичної терапії, ерготерапії [10, с. 60–66].

Формування готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями залежить від професійно-особистісного, особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, функціонального рівнів підготовки.

Формування професійно-особистісної готовності потребує відчутної оптимізації, вдосконалення змісту навчання і зміни педагогічної парадигми, системного опрацювання та створення сучасної моделі ефективного навчально-виховного процесу підготовки висококваліфікованих фахівців із фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації.

Якісне формування професійно-особистісної готовності фахівця з фізичного виховання і спорту залежить від умінь:

- впроваджувати технології, які сприяють збереженню здоров'я, у навчально-виховне середовище;
- пропагувати здоровий спосіб життя серед дітей з обмеженнями в розвитку;
- організовувати здоров'язбережну інфраструктуру в спеціалізованих загальноосвітніх закладах;
- підбирати або складати реабілітаційно-відновлювальні програми;
- проводити фізкультурно-оздоровчу позашкільну роботу;
- користуватися засобами масової інформації, науково-методичною літературою, Інтернетом для пошуку інформації про реабілітаційну роботу з дітьми з обмеженими фізичними можливостями [7].

Професійно-особистісне становлення майбутнього фахівця з фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації здійснюється в умовах сучасного культурно-освітнього середовища вишу, в якому відбувається саморозвиток, соціальна самоідентифікація і професійне самовдосконалення осо-

бистості, реалізація її природних задатків і творчих здібностей майбутнього фахівця. Водночас організація позанавчальної діяльності передбачає активність і самостійність студентів, а педагогічний вплив може бути ефективним лише за умови зорієнтованості на особистісну творчу активність.

Формування особистісно орієнтованої готовності майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах розглядається як науково обґрунтована система суб'єктної взаємодії студентів і професорсько-викладацького складу вишу, в основу побудови якої покладено принцип особистісного підходу до кожного студента.

Результатом і головною метою особистісно-орієнтованої професійної готовності майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації є формування смислової парадигми особистості майбутнього фахівця, яку можна розглядати як інтегральне особистісне утворення особистості, що забезпечує її здатність до професійного самовизначення, професійної самоактуалізації та професійної самореалізації упродовж життя, здатність до неперервної фізкультурної освіти [12].

Формування особистісно орієнтованої готовності залежить від готовності майбутнього фахівця з фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації до самореалізації в діагностичній діяльності, від володіння прийомами самореалізації й розвитку індивідуальності в межах професії фізичного реабілітолога, від постійного підвищення рівня діагностичної компетентності та здатності проектувати свій подальший розвиток у галузі педагогічної й медико-біологічної діагностики [13].

Завдяки компетентності фахівця з фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації батьки дітей з обмеженими фізичними можливостями повинні оволодіти певним обсягом реабілітаційно-педагогічних знань, практичних навичок і умінь реабілітаційної діяльності зі своїми дітьми. Суттєвою формою спілкування фізичного реабілітолога з батьками дітей з обмеженими фізичними можливостями є залучення батьків до безпосередньої реабілітаційної роботи, оволодіння батьками певним обсягом психолого-педагогічних знань, практичних навичок й умінь педагогічної діяльності, що вкрай необхідно для подальшого розвитку їхньої дитини. Участь батьків у реабілітаційній роботі може бути досить різноманітною: на заняттях із лікувальної фізкультури (далі – ЛФК), масажу, фізіопроцедур, у корекційних іграх [6].

Формування діяльнісного компонента готовності майбутніх фахівців із фізичної

терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації дітей з обмеженими фізичними можливостями сприяє успішній підготовці майбутніх фахівців завдяки свідомому ставленню та бажанню займатися цим напрямом роботи.

Діяльнісний компонент готовності – головне джерело формування особистості фахівця з фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації, адже тільки в діяльності майбутній фахівець набуває досвіду, який, актуалізуючись, викликає розгортання внутрішніх структур особистості й тим самим надає професійній діяльності особистісний зміст свідомого ставлення та бажання займатися обраним напрямом роботи [1].

Діяльнісний компонент готовності майбутніх фахівців із фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації дітей з обмеженими фізичними можливостями є важливим з погляду організації значущої навчально-професійної та професійної діяльності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації до здоров'язбережної діяльності. Можна виділити такі компоненти формування готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями:

- свідоме ставлення та бажання займатися реабілітаційною роботою з дітьми з обмеженими фізичними можливостями;
- формування в майбутнього фахівця з фізичної реабілітації ціннісних орієнтацій і мотивів для діяльності, що сприяє збереженню здоров'я;
- програмування і планування реабілітаційної діяльності;
- визначення мети і завдань реабілітаційної діяльності;
- прогнозування й антиципація результатів реабілітаційної діяльності;
- організація здійснення реабілітаційної діяльності;
- організація лікарського і педагогічного контролю за ефективністю проведення і результатами реабілітаційної діяльності [2].

Функціональна готовність майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями забезпечує функціональну спроможність майбутніх фахівців виконувати професійні функції.

Формування функціональної готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями передбачає (О.М. Ващенко):

- розвиток функціональних систем організму людини;
- розвиток пізнавальних процесів (сенсорного й інтелектуального), психічних

процесів (адекватності психічного відображення, сприйняття, уваги, позитивного мислення, пам'яті тощо);

- формування психічних станів (у межах норми імпульсивності, тривожності, агресивності);

- вільний природний вияв позитивних емоцій;

- розвиток особистісних якостей;

- подолання негативного ставлення до особистого здоров'я, життя, самого себе, до людей [3, с. 3; 13].

Формування функціональної готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями в нашому дослідженні визначається як:

- вміння аналізувати події, що відбуваються у великих соціальних групах людей;

- вільне володіння державною мовою;

- вміння складати документи, які належать до сфери діяльності фахівця з фізичної терапії, ерготерапії, фізичної реабілітації;

- вільне володіння комп'ютерною технікою та комп'ютерними технологіями;

- володіння іноземною мовою на рівні, достатньому для спілкування;

- вміння користуватися нормативними документами;

- здатність обґрунтовувати свої дії та висновки;

- вміння роз'яснювати основні положення нормативних документів;

- вміння зробити вибір і прийняти рішення з особистих питань;

- здатність брати відповідальність за особисті дії та дії підпорядкованих осіб;

- вміння аналізувати стан довкілля;

- вміння аналізувати стан охорони праці на робочому місці;

- вміння проводити певні заходи для гарантування необхідної безпеки життєдіяльності підпорядкованих осіб.

Зазначимо три основні аспекти системи підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями:

- 1) коли в системі підготовки бачать професійну освіту дорослих, так зване підвищення кваліфікації, а по суті компенсаторну, додаткову освіту, частину «кінцевої» або освіти «на все життя»;

- 2) педагогічно-організовані формальні структури (гуртки, курси, ФПК, засоби масової інформації, заочне і вечірнє навчання);

- 3) довічна освіта – потреба особи, прагнення до пізнання себе й навколишнього світу, освіта «крізь усе життя» є основою третього підходу, який, на наш погляд, є найбільш продуктивним і перспективним.

У третьому підході система підготовки розглядається як новий спосіб організації освітньої діяльності, що забезпечує й випереджає розвиток знань та спирається на соціокультурний базис [4, с. 24–29].

Зростання ролі системної освіти в сучасній соціально-економічній ситуації призводить до того, що поряд із традиційними функціями педагога (навчання, виховання, допомога в розвитку, оцінка, робота з батьками тощо) в умовах модернізації освіти актуалізуються також професійні функції: організація змістовного та професійного боків освіти й соціокультурного середовища. Останнім часом стають більш затребуваними комунікативні функції (уміння вести соціальний діалог, забезпечити соціальне партнерство, пов'язане з управлінською, економічною, правовою, соціальною, культурно-просвітницькою діяльністю тощо) [4, с. 24–29].

Для втілення в практику якісної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи вищим навчальним закладом відповідного профілю необхідно посилити увагу до системності та послідовності організації навчально-виховного процесу підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації заходів фізичної реабілітації на різних етапах освоєння ними професії; стимулювати розроблення спеціальних навчально-методичних матеріалів, що допомагають покращити професійну підготовку студентів на різних етапах входження їх у професію.

У процесі викладання дисциплін різних циклів навчального плану підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи необхідно сприяти розвитку в студентів рефлексії, усвідомлення суперечностей в їхньому ставленні до здійснення заходів фізичної реабілітації як у повсякденному житті, так і в майбутній професійній діяльності, що допомагають студентам здійснювати заходи фізичної реабілітації, конструктивно протистояти проявам скептицизму, цинізму як у власній свідомості, так і в найближчому оточенні.

Отже, наразі є актуальною проблема вдосконалення змісту, структури, форм і методів професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційно-оздоровчої роботи, визначення організаційно-педагогічних умов підвищення ефективності формування їхньої професійної компетентності.

Однією із причин низької ефективності лікувально-оздоровчих програм є відсутність кваліфікованих фахівців, які могли б реалізувати комплекс оздоровчо-реабілі-

таційних технологій, спрямованих на оздоровлення населення й адаптацію його до життя в сучасних умовах. Кваліфіковано можуть вирішувати ці задачі фахівці, професійна підготовка яких здійснюється у вищих навчальних закладах зі спеціальності «Бакалавр (магістр) із фізичної терапії, ерготерапії, фахівець із фізичної реабілітації. Вчитель (викладач) фізичної культури».

Український досвід підготовки фахівців із фізичної реабілітації свідчить, що, крім загально-біологічних і медичних знань і умінь, такий фахівець має повною мірою володіти основами деонтологічних, пропедевтичних, педагогічних, психологічних, валеологічних, соціологічних знань у своїй практичній діяльності.

Просвітня програма навчання фахівців із фізичної реабілітації повинна передбачати формування їх як особистості, здатної до плідної роботи в сучасних умовах, готової до надзвичайно відповідальної та складної професійної діяльності, що оволоділа системою спеціальних знань, професійних дій і соціальних відносин, відрізняється сформованістю та зрілістю професійно значущих якостей, відповідною кваліфікацією.

Еталонном для оцінювання ефективності професійної підготовки фахівців нової генерації може бути розроблена модель особистісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах України.

Висновки із проведеного дослідження. Система підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями містить: аналіз вихідних умов; розроблення системи навчальних матеріалів і технологію їх використання з наступною перевіркою і внесенням необхідних коректив; заключну перевірку й оцінку системи. Вона є однією з базових методологічних основ, оскільки дозволяє уявити процес професійної підготовки як цілісність з усією різноманітністю взаємозв'язків між її компонентами, ефективність функціонування якого залежить як від кінцевої мети, так і від внутрішньої структури роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Зважаючи на всі вимоги, що висувуються до знань і умінь майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи, виникають проблеми, які постають перед вищою освітою щодо підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до професійної діяльності: на перший план виходять ціннісні відносини освіти і науки, насамперед, їхня роль для лю-

дини, їхнє призначення в її життєдіяльності, їхні функції в розвитку дитини.

Система організованого навчання покликана озброїти студентів не тільки знаннями в конкретній галузі, але і, насамперед, має навчати способам ефективного засвоєння знань та їх використання на практиці. Особливо важливим є завдання скорочення часу адаптації майбутнього фахівця до умов майбутньої професійної діяльності. Аналіз літератури показує, що ефективного формування умінь у навчальному процесі вишів України можна досягти завдяки вдосконаленню системи методів і засобів навчання.

Перспективами нашого дослідження є розгляд системного підходу до формування готовності майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Атанов Г.О. Теорія діяльнісного навчання / Г.О. Атанов. – Київ : Кондор, 2007. – 370 с.
2. Белікова Н.О. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності : дис. ... д. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н.О. Белікова ; Нац. Ун-т біоресурсів і природокористування України. – К., 2012. – 450 с.
3. Ващенко О.М. Організація здоров'язберігаючої діяльності початкової школи / О.М. Ващенко, С.О. Свириденко // Початкова освіта. – 2005. – № 46(334). – С. 2–4.
4. Веретко І.А. Особливості сфери професійної підготовки фахівців за напрямом «здоров'я людини» – проблеми неперервної освіти / І.А. Веретко // Стан та напрями удосконалення науково-методичного забезпечення підготовки фахівців напряму «фізична реабілітація, здоров'я людини» : матеріали круглого столу. – Хмельницький, 2010. – С. 24–29.
5. Воронін Д.М. Проблеми викладання навчальної дисципліни «Фізична реабілітація» при захворюваннях нервової системи / Д.М. Воронін // Матеріали круглого столу з питань фізичної реабілітації. – Хмельницький, 2010. – С. 21–26.
6. Долинний Ю.О. Програма підготовки дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату до навчання в загальноосвітній школі / Ю.О. Долинний // Проблеми сучасної педагогічної освіти : зб. статей. – Ялта : РВВ КГУ, 2006. – Вип. 12. – Ч. 2. – С. 202–208.
7. Кондратенко Г.П. Професійне становлення майбутнього фахівця в позанавчальній діяльності вишу / Г.П. Кондратенко, С.Я. Черніков // Наукові записки. Серія «Педагогічні науки». – Випуск 12 (II). – С. 33–37.
8. Курок О.І. Програма підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями : [навчально-методичний посібник] / О.І. Курок, Ю.О. Долинний. – Краматорськ : ДДМА, 2017. – 115 с.

9. Матрошилін О.Г. Основи загальної фізіотерапії та курортології : [навчальний посібник] / О.Г. Матрошилін, О.Р. Зав'ялова, О.А. Роголюк. – Дрогобич, 2006. – С. 297.

10. Прихода І.В. Організаційно-методологічні підходи до професійної підготовки фахівців з фізичної реабілітації в Україні / І.В. Прихода // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – 2007. – Вип. 15. – Ч. 1. – С. 60–66.

11. Пшисада Г. Обучение физиотерапевтов в Польше / Г. Пшисада, І.А. Кволек // Матеріали науково-практичної конференції «Фізична та фізіотерапевтична ре-

абілітація. Реабілітація СПА-технологій», 29–30 квітня 2009 р., м. Севастополь. – С. 69–82.

12. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту : теоретико-методологічний аспект : [монографія] / Л.П. Сущенко. – Запоріжжя : ЗДУ, 2003. – 442 с.

13. Фастівець А.В. Формування діагностичної компетентності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / А.В. Фастівець ; Класич. приват. Ун-т. – Запоріжжя, 2015. – 283 с.

УДК 037:378.141

ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ВМІНЬ ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Загорулько М.О., аспірант кафедри теорії та історії педагогіки
Київський університет імені Бориса Грінченка

У статті розглянуто проблему формування в майбутніх вчителів початкової школи вміння вивчення особистості в процесі навчання психолого-педагогічних дисциплін. Надано визначення поняттю «вміння», виокремлено педагогічні та дослідницькі вміння.

Ключові слова: *вміння, педагогічні вміння, комплексні педагогічні вміння, дослідницькі вміння, дослідницькі вміння майбутніх учителів початкової школи.*

В статье рассмотрена проблема формирования у будущих учителей начальной школы умений изучения личности в процессе изучения психолого-педагогических дисциплин. Дано определение понятию «умение», выделены педагогические и исследовательские умения.

Ключевые слова: *умение, педагогические умения, комплексные педагогические умения, исследовательские умения, исследовательские умения будущих учителей начальной школы.*

Zahorulko M.O. THE FORMATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS SKILLS THE STUDY OF THE PERSONALITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

This article was written about the problem of formation of future primary school teachers' skills the study of the personality of primary school students in the process of studying psychological and pedagogical disciplines. Here was defined the concept of the skills, dedicated pedagogical and research skills.

Key words: *skills, pedagogical skills, complex pedagogical skills, research skills, research skills of future primary school teachers.*

Постановка проблеми. Переотворення знаннево орієнтованої парадигми освіти на компетентнісно орієнтовану вимагає оновлення процесу фахової підготовки студентів у системі вищої педагогічної школи. Зміна провідного освітнього вектора забезпечується реалізацією компетентнісного підходу в навчально-виховній роботі вищих навчальних закладів. Зростає увага вищої школи до формування вмінь вивчення особистості молодших школярів у майбутніх фахівців, удосконалення їхньої педагогічної майстерності, готовності до сприйняття нововведень і творчої діяльності.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування проблеми формування в майбутніх вчителів початкової

школи вмінь вивчення особистості в процесі навчання психолого-педагогічних дисциплін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз психолого-педагогічної літератури та дисертаційних досліджень засвідчив посилену увагу науковців до проблеми формування в майбутніх учителів початкової школи вмінь вивчення особистості молодшого школяра, знань і вмінь творчого зростання молодих фахівців в умовах інноваційної діяльності, підвищення їхньої творчої активності та потенціалу у фаховій підготовці.

Сутність поняття «вміння» розглядалася дослідниками різних галузей. Зокрема, на думку дослідників у галузі психології Л. Виготського, К. Платонова, С. Рубін-